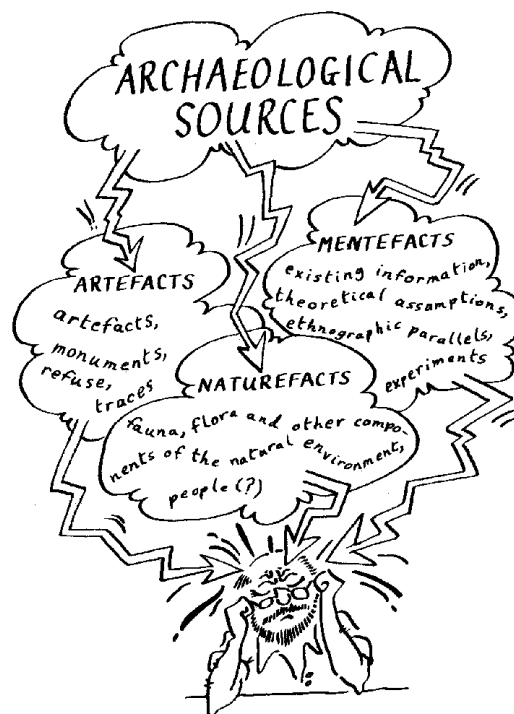

Antropologická archeologie

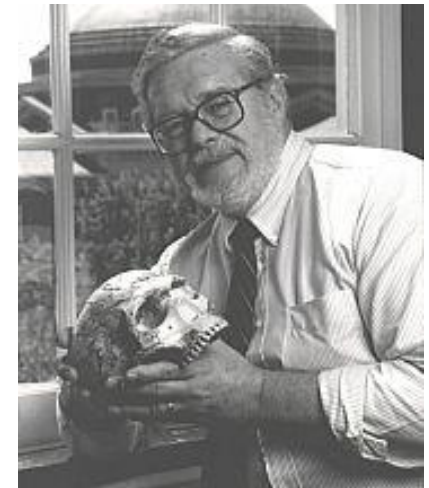
Procesuální archeologie

- 60. a 70. léta 20. století
- nová archeologie (USA); analytická archeologie (GB)
- L. R. Binford, D. L. Clarke, W. L. Rathje, I. Hodder

Lewis Roberts Binford (1930-2011)

- zakladatel nové archeologie
- přechod od převládajícího deskriptivního idiografického pojetí archeologických výzkumů k explanaci založené na studiu strukturálních a funkcionálních vlastností kulturních systémů
- rekonstrukce kulturního systému
- studium podobností a rozdílů archeologických dat v rámci funkce, kterou plní uvnitř kulturního systému
- z ekologického hlediska je kultura chápána jako způsob adaptace lidí na prostředí, v němž žijí; kulturní změny jsou pak výsledkem proměn adaptačních vztahů
- studium kulturních systémů a procesů, které v nich probíhají
- kulturní systémy – množina konstantních nebo cyklicky se opakujících spojení mezi sociálními, technologickými a ideologickými extrasomatickými adaptivními prostředky, které používají jednotlivé lidské společnosti

Lewis Roberts Binford (1930-2011)

- kultura představuje prostředek adaptace člověka na přírodní a sociokulturní prostředí
- ekofakty

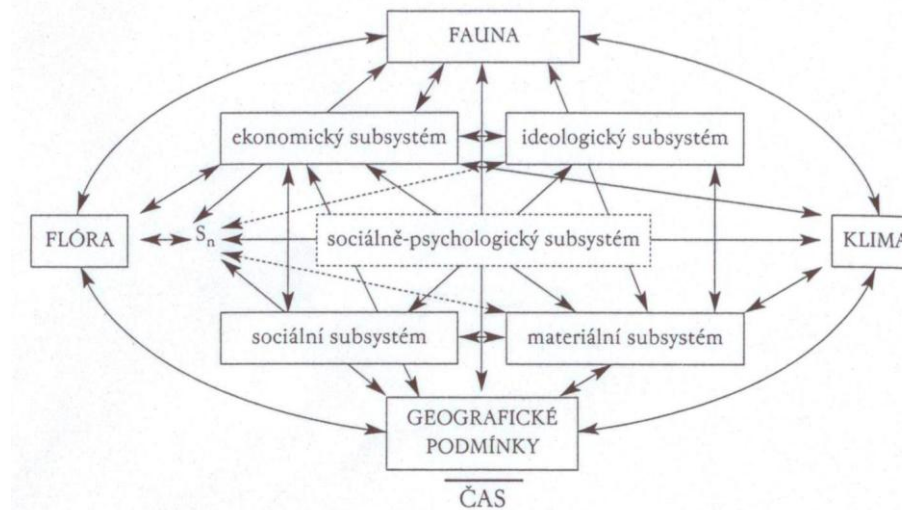
- studium archeologických nálezů v kontextu celého ekosystému, jehož je člověk jednou složkou
- interakce společnost – kultura – příroda

- studium variability artefaktů jako klíč k odhalení strukturálních a funkcionálních vlastností kulturních systémů
- zákony kulturní dynamiky

- *Archaeology as Anthropology* (1962), *New Perspectives in Archaeology* (1968), *Bones, Ancient Men and Modern Myths* (1981)

David Leonard Clarke (1937-1976)

- britská analytická archeologie
- sociokulturní systém jako adaptační mechanismus
- snaha dosáhnout rovnovážného stavu
- modelová rekonstruovatelnost sociokulturních systémů
- atribut – artefakt – typ – komplex – kultura
- *Analytical Archaeology* (1968), *Models in Archaeology* (1972), *Spatial Archaeology* (1977)

Etnoarcheologie

- 60. léta 20. století
- archeologie a antropologie
- fungování sociokulturních systémů z hlediska vztahů mezi materiální a symbolickou bází kultury v kontextu konkrétního ekologického prostředí

- L. R. Binford, I. Hodder, M. B. Schiffer, I. DeVore

Experimentální archeologie

- rekonstrukce a simulace funkcí historických kulturních prvků a komplexů
- experiment
- Lejze (Dánsko), Düpel (Německo), Pamunkey (USA)

- H. Hansen, J. Coles, P. Reynolds, S. A. Semjonov, J. Malina

William Laurens Rathje (1945-2012)

- archeologie moderní společnosti
 - Garbage Project (1972)
 - analýza cyklu nákup – spotřeba – odpad
 - sociologický výzkum
-
- *The Garbage Project: A New Way of Looking at the Problems of Archaeology (1974)*

Postprocesuální archeologie

- 70. a 80. léta 20. století
- strukturalismus, strukturální analýza
- studium významu (meaning) a smyslu (significance) věcí a jevů
- kritika předpokladu, že archeologické prameny představují objektivní a pravdivé entity
- pluralita pravidel poznání a jednání
- postmoderní přístup studia
- odklon od zájmu o obecné a zákonité (procesuální archeologie) k akcentování zvláštního, jedinečného, nahodilého a nepředvídatelného (postprocesuální archeologie)

- materiální kultura chápána jako znakový systém, jehož správné pochopení je problémem adekvátního překladu a interpretace
- interpretace symbolického obsahu, smyslu a významu artefaktů

- I. Hodder, M. Shanks

Ian Hodder (*1948)

- symbolická dimenze artefaktů
 - aktivní role artefaktů v sociální komunikaci a v prosazování potřeb a zájmů jednotlivců a skupin
 - znakovou funkci hmotné kultury nelze redukovat na statický odraz určité struktury institucí nebo myšlení, ale že představuje prostředek jejich upevnění, obhajoby nebo změny
 - kontext použití artefaktu
-
- kultura jako jistý druh řeči se specifickými kódy, přičemž úkolem badatele je různá sdělení, předávaná v rámci minulé kultury, dekodovat
 - systém znaků a jejich interpretace
-
- přeměna koncepce čtení minulosti v koncepci archeologie jako psaní dějin
-
- *Symbols in action. Ethnoarchaeological studies of material culture* (1982), *Reading the Past. Current approaches to interpretation in archaeology* (1986)

Michael Shanks (*1959)

- postprocesuální přístup ke studiu hmotné kultury
- artefakty jako sémiotický systém
- východiska pro studium hmotné kultury:
 1. transformace formy a smyslu
 2. historický a společenský kontext
 3. ideologická manipulace
 4. společenská praxe
 5. interpretace jako text
 6. komunikační kanál strukturující realitu
 7. společenský produkt
 8. smysl
 9. symbolický komunikační obsah
 10. hmotná kultura je mnohovýznamová

Antropologická archeologie

- 60. a 70. léta 20. století
- nová archeologie (USA); analytická archeologie (GB)
- hranice oddělující archeologii od antropologie je závadějící: oba obory se snaží o popis a vysvětlení kultur podobných sociálních forem; zatímco antropologie může poskytnout více detailů a přesností v analýze, přináší archeologie doklady společností jinak nezjistitelných; vzájemná spolupráce může být v budoucnu ku prospěchu oběma oborům

L. R. Binford

Kultura jako adaptivní systém

K. L. Flannery

Kulturní adaptace předkolumbovských kultur

D. L. Clarke

Teorie adaptivních sociokulturních systémů
Atribut – artefakt – typ – komplex – kultura

I. Hodder

Artefakty jako symboly a významy v akci

M. Shanks

Artefakty jako sémiotický systém